

The image features a central piece of white paper with text, placed on a scroll of aged, brown parchment. The parchment is unrolled, showing its textured surface and frayed edges. In the bottom left corner, there is a small illustration of a quill pen with a red handle and a black inkwell. The entire scene is set against a background of more parchment and a golden-brown fabric.

Давня українська література

- Давня українська література охоплює вісім століть (XI - XVIII ст.)

Основні риси давньої української літератури

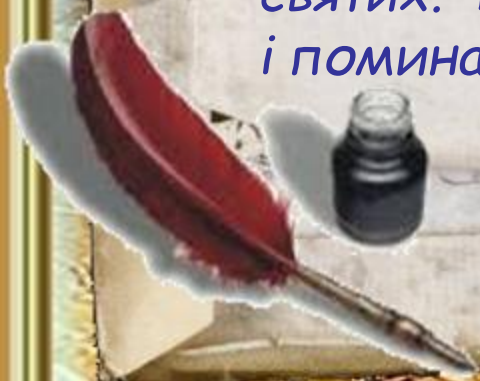
- * Вона була рукописною, її пам'ятки здебільшого не мали стійкого тексту.
- * Не розвинулось ще почуття авторської власності, тексти багатьох творів не зберегли ні імені їхніх авторів, ні дат написання.
- * Ця література в основному була пов'язана з церквою, з історичними подіями, з тими чи іншими історичними особами.

Основні жанри давньої української літератури:

Апокріфи (грец. *αποκριφος* — таємний, прихований) — релігійно-легендарні твори, які не визнавались церквою канонічними й заборонялися. виниклі на рубежі нашої ери в елліністичному давньоєврейському і давньосирійському середовищі, а також на християнському Сході. Твори про персонажів і події Священної історії, що не ввійшли до офіційних іудейських і християнських церковних канонів.

Життя — життєписи людей, прилічених церквою до лику святих. Такі люди удостоювалися церковного шанування і поминання, складання.

Основні жанри давньої української літератури:

Літо́пис — історико-літературний твір у Київській Русі, пізніше в Україні, Росії та Білорусії, в якому оповідь велася за роками. Назва походить від структури літопису, де статті починались зі слів «в літо».

Сказáння, жанр розповідної літератури Київської Русі про історичних діячів та давні події. Образи і сюжети в сказаннях відзначаються поетичною вигадкою, хоча вони й розповідають про реальні події і про реальних осіб. Сказання наближаються до легенд. Широко відомі сказання про св. Бориса і Гліба, про Мамаєве побоїще тощо.

Основні жанри давньої української літератури:

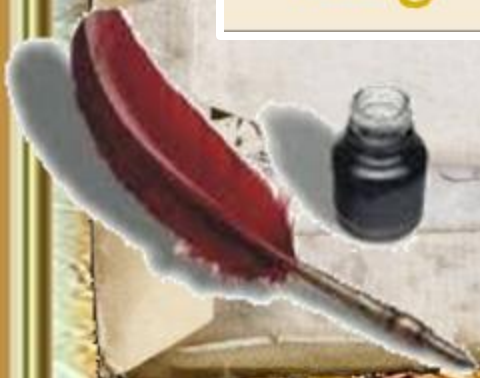
Патерики (грец. *paterikon*, лат. *vita patrum* від *pater* -батько) - життєписи і повчання святих отців Церкви, збірники оповідань про життя християнських святих отців, засновників християнської церкви, з країн християнського Сходу і Заходу.

«СЛОВО», ораторський жанр церковно-релігійного й повчального змісту в Київській Русі («Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона з першої половини XI ст.; вісім «Слів» Кирила Туровського. з другої половини XII ст. та ін.), а також церковно-ораторська проза XVII ст. (наприклад, велика збірка церковних проповідей Л. Барановича «Труби словес проповідних», 1674). У Київській Русі «Слово» мало значення також поетичного сказання — поетичної повісті; найвизначніший зразок: «Слово о Полку Ігоревім» (XII ст.).

Основні періоди давньої української літератури:

Хронологія	Загальна характеристика літературного процесу	Твори (автори)
<p><i>I період</i> XI ст.</p> 	<p><i>Доба монументального стилю</i> Виникнення рукописних творів: повчання, літопис, житіє тощо. Творам цього періоду властива зосередженість на змісті, простота композиції, уславлення «великодержавництва» й прилучення до правдивої віри</p>	<p>«Поучення дітям» Володимира Мономаха, «Повість минулих літ» Нестора Літописця</p>

Основні періоди давньої української літератури:

Хронологія	Загальна характеристика літературного процесу	Твори (автори)
<p>II період XII–XIII ст.</p> 	<p><i>Доба орнаментального стилю «Олітературнення» жанрів попереднього періоду.</i> Творам цього стилю властива мозаїчність композиції, використання символів, різноманітність тропів</p>	<p>Київський літопис, Києво-Печерський патерик, «Слово про похід Ігорів»</p>

Основні періоди давньої української літератури:

III період

середина
XIV — початок
XVII ст.

Український ренесанс

Упровадження латиномовної й польськомовної літератури; вихід перших друкованих книг; виникнення полемічної прози. Цей період відзначається поверненням до античних зразків. У літературі панує латинська мова, повертається античний ідеал краси, особлива увага звертається на цінність людської особистості, звільнення її від середньовічних догм

Павло Русин,
Себастьян Кльонович,
Петро Скарга

Основні періоди давньої української літератури:

IV період
кінець XVII–
XVIII ст.

Українське бароко
Культурний спалах, який приніс у літературу багато нового (шкільну драму, україномовні вірші).
Творам властива підкреслена урочистість, пишність, складність, динамічність композиції, мінливість. Літературі бароко властиве поєднання релігійних і світських мотивів, образів, тягіння до різноманітних контрастів, метафоричності й алегоричності, прагнення вразити читача

Іван Величковський,
Лазар Баранович,
Семен Климович,
Іван Вишенський,
Григорій Сковорода

Давня українська література має переважно рукописний характер. Навіть після запровадження друкарства (XVI ст.) більшість давніх творів писалися від руки і поширювалися серед читачів у такому вигляді.

Никоновський літопис. XVI ст.

Коштовна оправа стародавньої книги. XVIII ст.

Пересопницьке Євангеліє (сучасне видання)

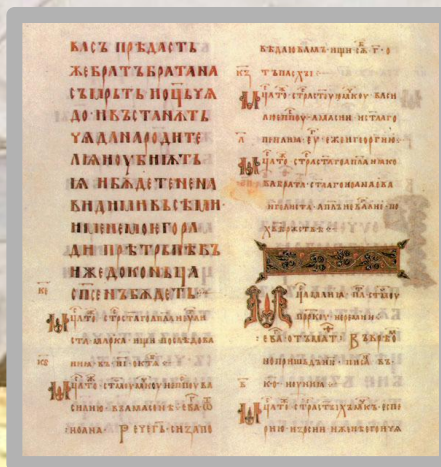

Найдавніші книги писали на спеціально виготовлених для цього шкірах, що називалися пергаментом. Переважно ці шкіри були телячі. Спочатку пергамент привозили з грецьких земель (він за якістю нагадує білий і тонкий пергамент грецьких манускриптів), пізніше цей матеріал для письма почали виготовляти й на українських землях. Пергамент коштував дуже дорого, тому з XIV ст. його замінили папером, який завозили з-за кордону. Виробництво власного паперу почалося в Галичині в першій половині XVI ст.

Основні типи почерків, які існували в давній українській літературі:

- **Устав** (письмо урочисте, спокійне)
- **Півустав** (почерк більш швидкий, менш строгий, він може бути нахиленим, але ще зберігати чіткість, з'являється в кінці ХІУ ст.
- **Скоропис** (букви з'єднуються між собою язками, що давало можливість писати надзвичайно швидко).

А а Б б В в
Г г Д д Е е Ж ж
З з И и К к Л л
М м Н н О о П п
Р р С с Т т У у Ф ф
Х х Ц ц Ч ч

В оформленні староруської книги широко використовували декоративний елемент — в'язь. Це специфічний вид написання літер, коли назва або слово відігравали роль орнаменту, їх писали червоною фарбою, а в престижних виданнях і золотом.

ALLDAY.RU

Усі рукописні книги «одягалися» в оправи для захисту та надання охайного вигляду. Для виготовлення оправи використовувалися добре висушені й оброблені дошки, які надійно скріплялися з блоком, їх покривали шкірою, а подекуди й коштовними тканинами, металевими прикрасами, які були багато орнаментовані. Обов'язковим елементом були орнаментовані застібки, відлиті з металу, найчастіше з бронзи.

Головними осередками, де переписувалися книги, були монастирі, а переписувачами — ченці.

Мезиборський Монастир. — Le couvent Meshigorsky.

Київ — Кіев

Проте бували переписувачами й не ченці, а члени білого духовенства — священики, дяки; буває підпис, що працювали над перепискою книги піп із сином. Нарешті, за переписку бралися і світські освічені люди, навіть князі та княгині, бо ця праця вважалася богоугодною..

Ярослав Мудрий

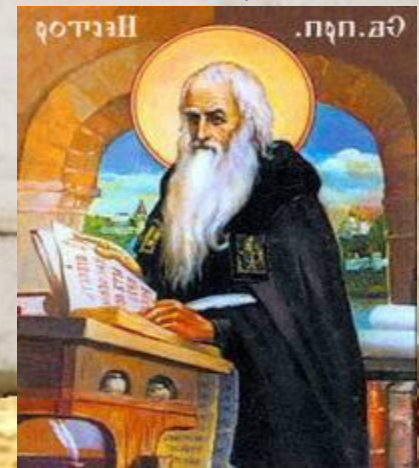
Княгиня
Ольга

Найвідоміші твори та їх автори:

Слід згадати Нестора-літописця, видатного давньоруського письменника, який об'єднав усі попередні літописи, відредагував і доповнив новими матеріалами про початок Русі, показав її місце в історії світу. Особливо докладно Нестор розповідає про східнослов'янські племена, їхні закони і звичаї, розкриває загальноруський патріотизм у класовій боротьбі. Важливо те, що дізнаємося з «Повісті временних літ» про початок слов'янської писемності (основоположники Кирило і Мефодій), про піклування Ярослава Мудрого освітою, культурою, будівельною справою...

Отже, ця пам'ятка розкриває перед нами тривалий період історії Давньої Русі.

Найвідоміші твори та їх автори:

Важливим явищем була поява циклу творів під назвою «Поученіє» Володимира Мономаха. Дітей він повчав жити за законами християнської моралі: слухатися старших; дбати про тих, хто потребує допомоги; щоб слово не розходилося із ділами; не вести розпутне життя; переборювати лінощі, бо вони гублять людину; знати 5 мов. На основі власного життя він застерігав дітей від нерозважливих вчинків.

Найвідоміші твори та їх автори:

Вагомий внесок у розвиток ораторського мистецтва вніс київський митрополит Іларіон своїм твором «Слово про закон і благодать». По суті це церковно-політичний трактат, який був написаний під час війни Русі із Візантією. Автор говорить про обшир християнської віри і тим самим створює власну патріотичну версію всесвітньої історії, вказуючи на місце Русі в ній.

Найвідоміші твори та їх автори:

Звичайно ж, оригінальною пам'яткою є «Слово о полку Ігоревім». Це найвеличніший твір світового героїчного епосу. Автор не відомий, але це людина рідкісного поетичного таланту, бо створив шедевр про боротьбу русичів із половцями. Основна ідея твору — заклик руських князів до об'єднання, бо тільки спільними силами можна здолати ворога, захистивши цим свою Батьківщину.

Усі ці твори є гідним внеском у скарбницю світової духовної культури.

*Презентацію підготувала
учениця 9-Б класу
Шекера Анна*

